

Groot Deventer Dictee 2010 - specialisten

Van boeken en mensen

Al bijna tachtig jaar is het om en bij de _____ van maart weer zover. Een hele week lang staat 'het Nederlandse boek' met veel elan in de spotlights. Schrijver dezes kan zo'n kei-interessant initiatief slechts _____ toejuichen. Hoeveel literair hoogwaardige producten worden immers ten langen laatste niet _____ bij gebrek aan een koper? Bovendien worden hardnekkige _____, met name de assumptie dat de Nederlander behept is met een _____ zonder meer naar de prullenmand verwezen, omdat _____, als hij of zij een boek koopt tenminste, een _____.

' _____,' zult u misschien zeggen, 'nou komt er _____ een of andere zuiderbuur onze Boekenweek _____ (figuurlijk althans) en tegelijkertijd ons om de oren slaan met vooroordelen en _____. Zou hij zijn vreemdetalenkennis komen tentoonspreiden met _____ on-Nederlands klinkende woorden?

Tja, u mag me rustig naar de _____, naar de _____ of _____ kilometer beneden de Moerdijk wenssen, maar vanavond zult u het met mij moeten doen. Overigens kan ik u geruststellen: de aanwezige _____ weten dat ik het _____ gedachtegoed genegen ben. Bovendien werd dit jaar gekozen voor een invuldictee teneinde de proef hopelijk _____ te houden voor de liefhebbers, zonder dat het voor de specialisten, die schertsenderwijs weleens dicteenomaden worden genoemd, _____ zou zijn. Als de dilettanten _____ dus geen _____ zouden hebben

van het bestaan, laat staan de spelling, van sommige _____, dan zijn deze hoogstwaarschijnlijk alleen voor de specialisten bestemd. En men hoeft echt geen _____ neerlandicus te zijn om de tekst te begrijpen, maar _____, ik weid te veel uit.

Ik wilde het met u hebben over boeken. Ik denk dat er niemand is die zoals ik boeken _____, bij wijze van spreken toch. Vroeger vermeide ik me bij tijd en wijle in niemendalletjes van _____, terwijl ook een _____ er te allen tijde _____ als gesneden koek. Heden ten dage gaat mijn voorkeur uit naar mythologische vertellingen, zoals over de _____ waar de Griekse oppergod Zeus de _____ zou hebben overwonnen. Of over de lotgevallen van Odysseus die over de _____ wateren van de Middellandse Zee tussen _____, lang voordat de Romeinse geschiedschrijver Tacitus deze zee ' _____ ' zou noemen.

Tevens mag ik graag een kookboek ter hand nemen. Ik lijd niet aan _____ (dat is boulimie), noch ben ik _____, en ik leerde in _____ ook te eten wat de pot _____. Zolang als de lepel in de _____ stond, treurde ik nog niet. Maar ik verras vrouw en kinderen thans graag met originele culinaire creaties, die evenwel niet altijd blijk geven van vergaande finesse. Je moet wellicht ook geen _____ zijn om te vermoeden dat _____ van in _____ met _____, _____ in _____, en _____ met pilipili, _____ en

_____, volstrekt oneetbaar zijn, omdat de ingrediënten ten enenmale moleculair niet _____. Maar ja, je bent dicteefreak of je bent het niet, en het is alvast ternauwernood schrijfbaar. Daarom maak ik sedertdien dus gebruik van een kookboek...

Maar waar ik, in tegenstelling tot de alom bekende _____, tot nog toe nooit van gehoord had, waren de dagboeken en brieven van Etty Hillesum. Een gat in mijn cultuur, zo moest ik vaststellen. Graag wil ik u derhalve even over haar vertellen. Etty Hillesum werd op 15 januari 1914 in Middelburg geboren. Haar vader was classicus en doceerde Grieks en Latijn aan het lokale gymnasium. Haar moeder _____ in 1907 tijdens een _____ met talloze _____ de _____ in het oude Rusland van _____. Vanaf Etty's tiende levensjaar woonde het gezin in Deventer. Etty groeide er op in de jaren dat het _____ hitleriaanse machtsstreven van _____ de kop _____.

Het is onmogelijk in een kort tijdsbestek een _____ van Etty Hillesum te schetsen, maar na even te hebben _____ op het _____ onderneem ik een schamele poging. Etty was een kokette, seksueel vroegrijpe en tegelijk ook wat _____ jonge vrouw, die graag achter de jongens _____ en die bijwijlen ook tegen het gevestigde _____. Ze studeerde _____ in Amsterdam, waar ze rondfladderde en er een ongebonden levensstijl op na hield. Af en toe liet ze de stad aan de _____ achter zich en trok ze weer voor een poos naar Deventer. Ondertussen zag ze met lede ogen hoe de _____ om zich heen greep en in 1938 in Duitsland culmineerde tijdens de _____. Vanaf 10 mei 1940 was ook Nederland door de Duitsers bezet. Omdat een ascendent _____ was geweest, werd de familie Hillesum ook gevisieerd

door de _____ wetgeving, die hun het leven steeds moeilijker maakte. Etty moest haar vervolgstudie in de slavistiek stopzetten. Ze hield zich echter niet gedeisd. Al beseftte ze mettertijd dat het doel van de bezetter de _____ was, nooit liet ze de hoop en de veerkracht in haar hart teloorgaan. Ze koesterde deze integendeel en ervoer erin een hoogstpersoonlijke _____. Niettegenstaande verzetsstrijders in doorgangskamp Westerbork haar aanboden onder te duiken, weigerde ze dit, omdat ze het lot van haar volk wilde delen. De horreur van de _____ eindigde voor Etty in het deportatiekamp _____ waar ze, amper negenentwintig jaar oud, stierf.

Toch lees je in haar dagboek en _____ brieven geen _____, geen ongenueerde scheldkanonnades tegen de Duitse bezetters. Integendeel, ik was oprecht getoucheerd toen ik volgende passage las, die geen dictee-instinkers bevat, maar die ik u desalniettemin niet wilde onthouden: *'En al zou er nog maar één fatsoenlijke Duitser bestaan, dan zou die het waard zijn in bescherming genomen te worden tegen de hele barbaarse bende en om die éne fatsoenlijke Duitser zou men dan niet zijn haat mogen uitgieten over een geheel volk.'* (uit het Dagboek van Etty Hillesum, 15 maart 1941)

Voorwaar een pleidooi tegen hokjesmentaliteit en dientengevolge ook vandaag brandend actueel. Ik bedoel het volgende: of we nu klokke twaalf met _____ elkaar een gelukkig _____, dan wel met _____ (dat is het _____), elkaar ' _____ ' wensen, doet niet wezenlijk ter zake. _____, _____ of gewoon _____, wat doet het ertoe? Of we nu _____, het joodse _____, het hindoese _____ of het mohammedaanse _____ oftewel _____

ter afsluiting van de ramadan vieren, we zijn allemaal toch voor het geluk bestemd en de _____ schijnt voor elk van ons zonder onderscheid.

Ten slotte ben ik zo vrij het dictee te beëindigen met een citaat dat Etty zeker niet op die manier bedoeld heeft, maar dat _____ moge zijn nu dit dictee ten einde is: *'Ik heb zagezegd de moed om fouten te maken en behoud daar toch mijn zelfvertrouwen bij.'*